

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/78/2018
Identifikačné číslo spisu: 8017200498
Dátum vydania rozhodnutia: 23. februára 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:8017200498.4

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej /sudca spravodajca/ a členov senátu JUDr. Jany Martinčekovej a Mgr. Michala Novotného, v právnej veci žalobcu: Q. Q. O., nar. XX. Q. XXXX, bytom V. XXX/X, W. I., právne zastúpeného Advokátska kancelária ŠKODLER & PARTNERS, s. r. o., so sídlom Dobšinského 12, Bratislava, IČO: 47 238 232, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 24015-3/2017-BA zo dňa 19. mája 2017, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 31. januára 2018, č. k. 6Sa/16/2017-69, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 31. januára 2018, č. k. 6Sa/16/2017-69, z a m i e t a.

Účastníkom právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

O d ô v o d n e n i e

I.

Konanie pred krajským súdom

1. Krajský súd v Prešove napadnutým rozsudkom, č. k. 6Sa/16/2017-69 zo dňa 31. januára 2018 podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 24015-3/2017-BA zo dňa 19.5.2017, ktorým odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla a napadnuté rozhodnutie prvostupňového orgánu potvrdila. Prvostupňový správny orgán svojim rozhodnutím č. 700-3080021816-GC09/16 rozhodol o tom, že samostatne zárobkovo činnou osobou (ďalej len „SZČO“) Q. Q. O. (žalobcovi) zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 30. júna 2008 a nie 31. júla 2006. O trovách konania rozhodol krajský súd poukazom na ust. § 167, § 168 a § 175 S.s.p. tak, že žalobca nemal v konaní úspech, preto mu správny súd nepriznal nárok na náhradu trov konania. Vo vzťahu k žalovanému nezistil dôvody, pre ktoré by bolo možné spravodlivo požadovať po žalobcovi, aby žalovanému trovy konania nahradil.

2. Krajský súd z predloženého administratívneho spisu žalovanej a odôvodnenia napadnutého rozhodnutia zistil, že žalobca podal prvostupňovému správneému orgánu Registračný list - prihlášku do sociálneho poistenia v súvislosti so samostatnou zárobkovou činnosťou od 01.07.2004. Rozhodnutím Slovenskej lekárskej komory zo dňa 11.04.2006 bola žalobcovi vydaná licencia č. L1A/PO/0957/06 na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekárah v odbore chirurgia na dobu neurčitú podľa § 68 ods. 1 písm. a/ zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 578/2004 Z.z.“). Úrad Prešovského samosprávneho kraja, odbor zdravotníctva rozhodnutím č. 1/2003/00788/138 zo dňa 24.03.2003 vydal rozhodnutie podľa § 33b zákona č. 277/1994 o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, ktorým povolil žalobcovi poskytovať zdravotnú starostlivosť v neštátnom zdravotníckom zariadení - ambulancii v odbore (zákon č. 277/1994 Z.z. účinný od 01.01.1995 do 01.01.2006). Rozhodnutím Prešovského samosprávneho kraja č. 1924/2006/OZ-JUR zo dňa 13.04.2006 bolo žalobcovi ku dňu 31.07.2006 zrušené rozhodnutie o povolení na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v neštátnom v zdravotníckom zariadení - ambulancii v odbore chirurgia, s miestom výkonu činnosti V., E. S. XX. Krajský súd ďalej zistil, že dňa 04.08.2006 žalobca podal prvostupňovému správneému orgánu Registračný list fyzickej osoby - odhlášku s dátumom zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnej osoby dňa 31.07.2006.

3. Prvostupňový správny orgán vydal dňa 05.08.2016 rozhodnutie č. 700-3080021816-GC09/16, ktorým rozhodol, že žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnej osobe zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 30. júna 2008 a nie 31. júla 2006. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca odvolanie. O odvolaní žalobcu proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu rozhodla žalovaná napadnutým rozhodnutím č. 24015-3/2017-BA zo dňa 19.05.2017, ktorým podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) odvolanie žalobcu zamietla a napadnuté rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdila v celom rozsahu.

4. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, citujúc právnu úpravu ustanovenú v § 3 písm. a) bod 2, § 5 písm. c) účinného do 31.7.2006, § 5 písm. c) účinného od 1.8.2006 do 31.12.2010, § 14 ods. 1 písm. b), § 15 ods. 1 písm. b), § 21 ods. 1, 4, ako i v intenciách zákona č. 578/2004 Z. z. citujúc právnu úpravu ustanovenia v § 3 ods. 4 písm. c), § 10 ods. 1, § 11 a § 12, postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku, upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach, za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa prvej hlavy tretej časti S.s.p. a dospel k záveru, že rozhodnutie žalovanej vrátane postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu je zákonný.

5. Za spornú považoval krajský súd otázku, či prvostupňový správny orgán a žalovaná rozhodli vecne správne a zákonne, ak vyslovili vo vzťahu k žalobcovi zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia ku dňu 30.06.2008.

6. Krajský súd vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení ako i z napadnutého rozhodnutia žalovanej a podkladov ktoré tvoria administratívny spis mal za nesporné, že žalobca dosiahol za rok 2005 príjem z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti v sume 1.555.816,00 Sk, ktorý presiahol zákonom stanovenú sumu 82.802,00 Sk a za rok 2006 príjem 1.318.412,00 Sk, ktorý presiahol zákonom ustanovenú sumu 91.200,00 Sk, t. j. dosiahol príjem vyšší ako bola stanovená zákonom stanovená suma na vznik a trvanie povinného sociálneho poistenia. V roku 2007 žalobca už nepodal daňové priznanie k dani z príjmov fyzickej osoby. Ak teda žalobca bol do 30.06. kalendárneho roka preukázateľne držiteľom oprávnenia na výkon a prevádzkovanie zárobkovej činnosti (mal platnú licenciu na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v odbore chirurgia) a roku 2006 mal príjem z podnikania z inej samostatnej zárobkovej činnosti vyšší ako bola zákonom stanovená suma na vznik a trvanie povinného sociálneho poistenia, t. j. vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 10 zákona sociálnom poistení, pričom v roku 2007 už

nepodal daňové priznanie k dani z príjmov fyzických osôb, to znamená, že nebol preukázaný jeho príjem ako samostatne zárobkovo činnnej osoby, prvostupňový správny orgán a žalovaná v súlade so zákonom a vecne správne ustálili, že u žalobcu zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie 30.06.2008 v súlade ustanovením § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Krajský súd sa nestotožnil s námietkou žalobcu, že zrušením povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia Prešovským samosprávnym krajom zaniklo jeho postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby, pretože v čase k 31.07.2006 nedošlo k zániku všetkých oprávnení na výkon samostatnej zárobkovej činnosti, keďže žalobca bol aj naďalej držiteľom platnej licencie L1A a jeho príjmy z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti boli vyššie ako je stanovená hranica príjmu. Vzhľadom na túto skutočnosť žalovaná ako aj prvostupňový správny orgán správne konštatovali, že žalobcovi nezaniklo povinné sociálne poistenie samostatne zárobkovo činnnej osoby dňa 31.07.2006.

7. Krajský súd vo vzťahu k námietke žalobcu, že podaním Registračného listu fyzickej osoby - odhlášky si splnil svoju povinnosť a nemal žiadne príjmy z výkonu povolania lekára na základe licencie krajský súd uviedol, že zákon o sociálnom poistení nespája vznik alebo zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia s takou právnou skutočnosťou, ako je podanie prihlášky alebo odhlášky samostatne zárobkovo činnnej osoby. Prihláška ako aj odhláška z tohto poistenia sú len evidenčnými úkonmi, ktoré sú samostatne zárobkovo činnné osoby povinné vykonať do ôsmich dní od vzniku, resp. zániku poistenia (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžso/16/2016). Skutočnosť, že žalobca nemal vedomosť, že licencia L1A mu zakladá status samostatne zárobkovo činnnej osoby, ho nezbavuje zodpovednosti za následky, ktoré vznikli porušením povinností vyplývajúcich z tohto právneho postavenia. Krajský súd poukázal na skutočnosť, že informácie o povinnostiach vyplývajúcich z vlastníctva predmetnej licencie sú verejne prístupné na internetovej stránke Slovenskej lekárskej komory a tieto boli opakovane zverejňované, vrátane príslušných článkov týkajúcich sa tejto problematiky.

8. Z obsahu administratívneho spisu nevyplýva, žeby žalobca oznámil spolu s Registračným listom fyzickej osoby - odhlášky všetky skutočnosti rozhodujúce pre určenie zániku povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia k 31.07.2006 a nepredložil platnú licenciu L1A, aj napriek skutočnosti, že podľa ustanovenia § 227 ods. 2 písm. a/ zákona o sociálnom poistení je povinnosťou poistenca preukázať skutočnosti rozhodujúce na vznik, trvanie, prerušenia a na zánik sociálneho poistenia. Z uvedeného dôvodu prvostupňový správny orgán rozhodol o zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia žalobcu ako samostatne zárobkovo činnnej osoby ako o spornom prípade podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod 1 zákona o sociálnom poistení. Zákon o sociálnom poistení neurčuje lehotu, v ktorej má Sociálna poisťovňa rozhodnúť o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch. Keďže v predmetnej veci do vydania rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu, t. j. do 05.08.2006 neexistovalo právoplatné rozhodnutie vo veci zániku sociálneho poistenia žalobcu ako samostatne zárobkovo činnnej osoby, nemohla ani byť zo strany prvostupňového správneho orgánu nariadená obnova konania tak, ako to nesprávne tvrdí žalobca.

9. Krajský súd vo vzťahu k námietke žalobcu, že prvostupňový správny orgán ho neupovedomil o začatí nedávkového konania a nedal mu možnosť vyjadriť sa k začatému konaniu, krajský súd považoval túto námietku za nedôvodnú. V danom prípade zákon o sociálnom poistení má špeciálnu právnu úpravu konania vo veciach sociálneho poistenia a podľa § 172 ods. 1 zákona o sociálnom poistení je v tomto prípade vylúčená aplikácia všeobecného predpisu o správnom konaní, t.j. zákona č. 71 /1967 Zb. v znení neskorších predpisov. V tomto špecifickom konaní zákon o sociálnom poistení neukladá povinnosť Sociálnej poisťovni pred vydaním rozhodnutia dať účastníkovi možnosť vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia, k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie. Krajský súd rovnako ako žalovaná vo vyjadrení k žalobe poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžso/20/2010 zo dňa 24.02.2011, v ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil názor, že konanie, ktoré sa začína na podnet organizačnej zložky Sociálnej poisťovne, je začaté odo dňa, keď príslušná organizačná zložka Sociálnej poisťovne urobila voči účastníkovi konania prvý úkon. Zákon o sociálnom poistení však nekonkretizuje, o aký úkon má ísť, a preto za

prvý úkon je možné považovať aj doručenie rozhodnutia, pokiaľ Sociálna poisťovňa disponovala potrebnými a dostatočnými podkladmi pre rozhodnutie. Žalobca v tomto prípade mal možnosť v odvolaní proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu uplatniť svoje námietky, čo aj žalobca využil.

10. Vo vzťahu k námietke žalobcu, že vo výroku rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu absentuje zákonné ustanovenie, na základe ktorého prvostupňový správny orgán rozhodol, sa krajský súd nestotožnil. Z výrokovej časti rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu je zrejmé, že tento rozhodoval podľa §178 ods. 1 písm. a/ bod 1. zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, podľa ktorého o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia správny orgán rozhoduje v sporných prípadoch. Rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu ako aj žalovaného spĺňa všetky predpísané formálne aj obsahové náležitosti uvedené v § 209 zákona o sociálnom poistení.

11. Krajský súd poukazuje na znenie ust. § 209 ods. 1 zákona o sociálnom poistení po preskúmaní napadnutého rozhodnutia žalovaného v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu dospel k záveru, že rozhodnutie správneho orgánu vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu, je dostatočne skutkovo a právne zdôvodnené, medzi skutkovým a právnym zdôvodnením je logický vzťah. Rozhodnutie žalovanej je v súlade so zákonom, nakoľko má oporu vo vykonanom dokazovaní a v náležite zistenom skutkovom stave, ktorý bol správne právne posúdený, preto žalobu ako nedôvodnú zamietol.

II.

Kasačná sťažnosť žalobcu proti rozsudku krajského súdu

12. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť. V dôvodoch kasačnej sťažnosti namietal, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p) Navrhoval, aby najvyšší súd rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 6Sa/16/2017 zo dňa 31. 1. 2018 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

13. Žalobca namietal, že licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolání lekár štatút SZČO nezakladá. Poukázal na ust. § 68 ods. 1 ako i ust. § 10 ods. 2 zák. č. 578/2004 Z. z. zákon o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pričom zdôraznil, že nikdy neposkytoval zdravotnú starostlivosť na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe. Vytýkal krajskému súdu, že ten nebral do úvahy, že samostatnou zdravotníckou praxou sa rozumie poskytovanie zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ na základe povolenia. Na podporu svojho názoru poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove č. 2Sa/4/2017 ako i na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 18 Sa/1/2017. Taktiež upriamil pozornosť na nález Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 63/2012 z 21.februára 2013, podľa ktorého postavenie SZČO treba vidieť nielen vo formálnej rovine, ale aj v materiálnej rovine.

14. Žalobca poukázal na to, že úlohou súdu v podmienkach právneho štátu je najst' také riešenie, ktoré je v súlade so všeobecnou ideou spravodlivosti resp. v súlade s prirodzeno-právnymi princípmi, t. j. k povinnosti súdu nachádzať právo je nutné pristupovať nielen z pohľadu vyhľadávať priame a výslovné pokyny v zákonomnom texte, ale aj cez povinnosťou formulovať, čo je zmyslom a účelom právnych predpisov. Súdny musia nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nie súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho-ktorého záujmu chráneného príslušnou normou. Žalobca mal za to, že v danom prípade sa preukazuje nedostatok právnej úpravy zákona o sociálnom poistení, ktorý neupravuje možnosť zmiernenia tvrdosti zákona. Prejednávaný prípad je prípadom, kedy sa tvrdosť zákona zreteľne prejavuje. Žalobca mal za to, že zrušením povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia mu zaniklo postavenie SZČO. Dôkazom toho, že žalobcovi postavenie SZČO zaniklo bolo, že požiadal o zrušenie registrácie pre daň z príjmu u príslušného správcu dane a oznámil Štatistickému úradu SR skutočnosť potrebnú pre zrušenie identifikačného čísla organizácie ako i odhlásenie zo sociálneho

poistenia. Žalobca uviedol, že si nebol vedomý, že by licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekárov bola oprávnením zakladajúcim postavenie SZČO, predmetnú licenciu žalobca nikdy nevyužíval ani pred dátumom 30.06.2015 a ani potom, napokon nemal na ňu žiadny príjem. Z uvedeného je zrejmé, že žalobca vykonával všetky kroky smerujúce k zániku jeho statusu SZČO, pričom jeho vôľa nebyť SZČO bola zrejmá. Za extrémne negatívny dopad na žalobcu považuje povinnosť uhradiť dlžné na poistnom ako i z titulu penále a to napriek tomu, že prejavil vôľu nebyť SZČO.

15. Záverom žalobca poukázal na ust. § 209 ods. 1 a § 222 ods. 3 a 4 zák. č. 461/2003 Z.z. z ktorých vyplýva, že nie všetky rozhodnutia musia mať písomnú formu. V takýchto prípadoch Sociálna poisťovňa vyznačí rozhodnutie o zániku povinných poistení v spise. Žalobca vychádzajúc z toho, že mu nebolo doručené písomné rozhodnutie o zániku týchto poistení mal za to, že jeho podaniu bolo vyhovené v plnom rozsahu a žalovaná rozhodla o zániku povinného poistenia vyznačením v spise. Na základe sťažovateľom podanej odhlášky, po ktorej preskúmaní dospela príslušná pobočka Sociálnej poisťovne k záveru, že sú naplnené podmienky zániku poistenia, bolo vyznačením v spise rozhodnuté o zániku poistenia.

16. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhol rozhodnutie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

III.

Vyjadrenie žalovanej ku kasačnej sťažnosti žalobcu

17. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadrila podaním zo dňa 6.6.2018. Žalovaná i naďalej zotrvala na svojej argumentácii pričom uviedla, že žalobca neuviedol také námietky k správnosti preskúmaného rozhodnutia, ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie rozhodnutia žalovanej.

18. Žalovaná i naďalej zastávala názor, že licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (§68 ods. 1 písm. a) vykonávanej podľa § 10 zák. č. 578/2004 Z. z. sa považuje za oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu a zakladá držiteľovi tejto licencie status samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia podľa § 5 písm. c) zák. č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2010.

19. Žalovaná poukázala na znenie ust. § 3 ods. 4 zák. č. 578/2004 Z. z. ako i ust. § 4 a § 10 ods. 1 citovaného zákona z ktorých vyvodila, že licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (L1A) je oprávnením, ktoré zakladá status SZČO na účely sociálneho poistenia. Na podporu uvedeného poukázala aj na list Ministra práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 7410/2017-M OPVA-14483 zo dňa 20. apríla 2017 s totožným záverom.

20. Ďalej žalovaná poukazovala na to, že podľa právnej úpravy účinnej do 31.decembra 2010 nadobudla status SZČO podľa § 5 písm. c) zák. č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2010 každá fyzická osoba, ktorá mala oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu. Pre posúdenie právneho postavenia fyzickej osoby ako SZČO na účely sociálneho poistenia s účinnosťou do 31. decembra 2010 teda nie je právne významné či dotknutá osoba skutočne samostatnú zárobkovú činnosť vykonáva, právne významné je len tá skutočnosť, že dotknutá fyzická osoba disponuje oprávnením, ktoré jej zakladá status samostatne zárobkovo činnnej osoby. Žiadne iné podmienky na nadobudnutie právneho postavenia SZČO zák. č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2010 v § 5 písm. c) neustanovuje. Opätovne žalovaná poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Sžso/16/2016.

21. Taktiež žalovaná uviedla, že pri posudzovaní vzniku povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia SZČO nie je rozhodujúce na základe akého oprávnenia na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu dosiahla SZČO príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti. Za rozhodujúcu považuje len tú skutočnosť, že fyzická osoba, ktorá spĺňa právu

definíciu SZČO na účely sociálneho poistenia dosiahla v rozhodujúcom roku príjem podľa ust. § 6 ods. 1 a 2 zák. č. 595/2003 Z. z. zákon o dani z príjmov.

22. Žalovaná i naďalej zastávala právny názor, že žalobca, ktorý bol v spornom období držiteľom licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe L1A/PO/0957/06, sa považuje za SZČO, a to bez ohľadu na skutočnosť, či činnosť na základe predmetnej licencie aj vykonával. Faktické nevyužívanie tejto licencie nemá podľa názoru žalovanej pre kvalitatívnu stránku statusu SZČO právnu relevanciu. Až faktická nemožnosť vykonávať činnosť v zmysle udeleného oprávnenia spôsobená objektívnymi skutočnosťami ma za následok prerušenie, resp. zánik povinného poistenia SZČO.

23. Vo vzťahu ku kasačnej námietke v bode 2 a 3 kasačnej sťažnosti žalovaná uviedla, že sú totožné s námietkami uvedenými v správnej žalobe ku ktorým už zaujala stanovisko, ktorého sa i naďalej pridrižiava.

24. Vzhľadom na uvedené sa žalovaná plne stotožnila s právnymi závermi krajského súdu vyjadrenými v napadnutom rozhodnutí a navrhla, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť proti rozsudku krajského súdu ako nedôvodnú zamietol.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

25. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky bol formálne zriadený ústavným zákonom č. 422/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov dňa 1. januára 2021 a na základe zák. č. 423/2020 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s reformou súdnictva.

26. Podľa ust. § 101e ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z.z., najvyšší správny súd začne činnosť 1. augusta 2021.

27. Podľa ust. § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z.z., o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z.z., výkon súdnictva prechádza od 1. augusta 2021 z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná právomoc najvyššieho správneho súdu.

28. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. h) v spojení s § 438 ods. 2 S.s.p) preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 453 ods. 2 S.s.p), kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky www.nssud.sk (§ 452 ods. 1 v spojení s ust. § 137 ods. 4 S.s.p.) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu je nedôvodná.

29. Predmetom prieskumného konania na kasačnom súde bol rozsudok Krajského súdu v Prešove, č. k. 6Sa/16/2017-69 zo dňa 31. januára 2018, ktorým krajský súd žalobu žalobcu zamietol.

30. V procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozsudku správneho súdu kasačný súd vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisového materiálu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovaného správneho orgánu.

31. Predmetom preskúmacieho súdneho konania v danej veci bolo rozhodnutie žalovanej č. 24015-3/2017-BA zo dňa 19.5.2017, ktorým odvolanie žalobcu zamietla v celom rozsahu a potvrdila napadnuté rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Poprad. Prvostupňový správny orgán svojim rozhodnutím č. 700-3080021816-GC09/16 zo dňa 5. augusta 2016 rozhodol o tom, že samostatne zárobkovo činné osobe Q. Q. O. (žalobcovi) zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 30. júna 2008 a nie 31. júla 2006.

32. Kasačný súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverené právomoci a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi. Správny súd v správnom súdnictve poskytuje ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom (§ 2 ods. 1 S.s.p.). Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania (§ 5 ods. 2 S.s.p.). Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 S.s.p.). Správnou žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy (§ 177 ods. 1 S.s.p.).

33. Kasačný súd dáva tiež do pozornosti, že správny súd nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej hlavy tretej časti Správneho súdneho poriadku (§§ 199 a nasl. S.s.p.) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. V súdnom prieskume zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v sociálnych veciach správny súd nie je viazaný rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ak žalobca je fyzickou osobou, ktorou namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. Správny súd v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy teda preskúmava, či orgán štátnej správy konal a rozhodol v súlade so zákonom, či v správnom konaní postupoval v súčinnosti s účastníkom konania, či sa vysporiadal s jeho námietkami a či na základe skutkových zistení na základe logického a rozumného uváženia ustálil správne svoj právny záver.

34. Kasačný súd zistil, že krajský súd v danej veci v procese súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu náležite postupoval v súlade s procesnými pravidlami zákonodarcom nastolenými v prvej a tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku, keď súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, napadnutého žalobou, vykonal náležite v zmysle platnej právnej úpravy zákona č. 461/2003 Z. z. v spojení s právnou úpravou ustanovenou v zákone č. 578/2004 Z. z., a svoju právnu úvahu, na základe ktorej ustálil svoj právny záver, aj riadne odôvodnil.

V.

Právne posúdenie kasačným súdom

35. Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

36. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

37. Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

38. Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 ústavy je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Základnou premisou materiálneho právneho štátu sa prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, právnické osoby s právomocou rozhodovania o právach a povinnostiach, ako aj každý jednotlivec musí konať tak, ako určuje právny poriadok. Z citovanej právnej úpravy ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Mocenské orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 Ústavy SR) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie.

39. Vychádzajúc zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovanej a právnej úpravy zákona o sociálnom poistení kasačný súd zistil, že medzi účastníkmi ostalo predovšetkým sporné, či žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnéj osobe zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 30. júna 2008 a nie 31. júla 2006. Kasačný súd túto spornú otázku považoval za zásadnú, a preto predovšetkým na ňu zameral svoju pozornosť.

40. Kasačný súd po vykonaní súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia žalovanej v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím a konaní im predchádzajúcich pri aplikácii zákonnej úpravy uvedených právnych predpisov ako i právneho záveru Veľkého senátu formulovaného v jeho rozhodnutí sp. zn. 1Vs/3/2019 zo dňa 24.11.2020, ktorý je pre senáty najvyššieho správneho súdu záväzný, postupom podľa Správneho súdneho poriadku dospel k zhodnému záveru ako krajský súd. Kasačný súd vyhodnotil rozsah a dôvody kasačnej sťažnosti žalobcu vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu po tom, ako sa oboznámil s obsahom administratívneho a súdneho spisu, s námietkami žalobcu uvedenými v kasačnej sťažnosti a s prihliadnutím na ust. § 461 S.s.p. dospel k záveru, že v zásade nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v dôvodoch napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku rozsudku.

41. Otázkou postavenia (statusu) lekára ako samostatne zárobkovo činnéj osoby v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. z dôvodu, že bol držiteľom licencie L1A sa zaoberal a dal na ňu odpoveď Veľký senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 1Vs 3/2019 zo dňa 24. novembra 2020. Ústavná sťažnosť proti uvedenému rozsudku najvyššieho súdu bola odmietnutá Ústavným súdom Slovenskej republiky uznesením č. k. IV.ÚS 610/2021-22 zo dňa 30.11.2021.

42. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 1Vs 3/2019 zo dňa 24. novembra 2020 k otázke statusu samostatne zárobkovo činnéj osoby na základe oprávnenia na vykonávanie činností v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení platnom do 31.12.2010 citujúc § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom do 31.12.2010, § 3 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z., § 3 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z. z., § 4 zákona č. 578/2004 Z. z., § 10 ods. 1, 2 zákona č. 578/2004 Z. z., § 68 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z., konštatoval: ..“ Zákonodarca už v ustanovení § 3 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z. z. rozlišuje u lekárov medzi výkonom zdravotníckeho povolania na základe povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia alebo povolenia vydaného podľa

osobitného predpisu [písm. b)] a na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe [písm. c)].

Jednou z podmienok na vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (napr. ambulancie) právnickej osobe, napr. spoločnosti s ručením obmedzeným [§ 12 ods. 3 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z.] je, že právnická osoba má určeného odborného zástupcu s licenciou na výkon činnosti odborného zástupcu [§ 68 ods. 1 písm. c)], teda s tzv. licenciou LIC.

Jednou z podmienok na vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (napr. ambulancie) fyzickej osobe [§ 12 ods. 3 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z.] je licencia L1B, t. j. licencia na výkon zdravotníckeho povolania [§ 68 ods. 1 písm. b)].

Pojem „povolenie“, uvedený v § 4 písm. a) bod 1. a § 11 zákona č. 578/2004 Z. z. je potrebné vykladať v kontexte s ustanovením § 3 ods. 4 písm. b) tohto zákona, teda tak, že pod povolením sa rozumie povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (ambulancie zdravotnej starostlivosti, ústavnej zdravotnej starostlivosti). Povolenie príslušný orgán vydá fyzickej osobe, ak má licenciu na výkon zdravotníckeho povolania, tzv. licenciu L1B [§ 12 ods. 2 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z.] a právnickej osobe, ak má určeného odborného zástupcu s licenciou na výkon činnosti odborného zástupcu v tom povolaní, v ktorom má poskytovateľ prevažne poskytovať zdravotnú starostlivosť - tzv. licenciu LIC [§ 12 ods. 3 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z. Licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, vydaná podľa § 68 ods. 1 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z. (ďalej aj „licencia L1A“) nie je podmienkou na vydanie povolenia podľa § 12 zákona č. 578/2004 Z. z. Ide o licenciu, ktorá nie je žiadnym spôsobom viazaná na povinnosť držby licencie L1B alebo LIC, súčasne však držba licencie L1A nevyklučuje, aby lekár bol držiteľom aj licencií L1B a LIC.

Veľký senát sa stotožňuje s názorom, že licencia L1A oprávňuje lekára vykonávať samostatnú zdravotnícku prax, teda poskytovať zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení prevádzkovanom iným poskytovateľom alebo na inom mieste, a že lekár - držiteľ licencie L1A je oprávnený bez ďalšieho povolenia alebo súhlasu akéhokolvek orgánu poskytovať zdravotnú starostlivosť. Iba na jeho vôľu je ponechané, či uvedenú licenciu bude aj využívať, a teda, či bude uzatvárať dohody/zmluvy o výkone zdravotnej starostlivosti s inými prevádzkovateľmi zdravotníckych zariadení, a vybrať si, v ktorom zdravotníckom zariadení, resp. inom mieste (napr. v byte chorého, v inom prirodzenom sociálnom prostredí osoby, ktorá vyžaduje poskytovanie zdravotnej starostlivosti) bude zdravotnú starostlivosť poskytovať. V prípade poskytovania zdravotnej starostlivosti na základe licencie L1A ide o tzv. „návštevnú službu“. Samotná skutočnosť, že prevádzkovateľ zdravotníckeho zariadenia, s ktorým lekár - držiteľ licencie L1A uzatvára dohodu/zmluvu, je povinný spĺňať podmienky ustanovené zákonom, medzi ktoré patrí aj vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia s oprávnením na vykonávanie samostatnej zdravotníckej praxe lekára - držiteľa licencie L1A nijako nesúvisí. Povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia sa viaže výlučne na osobu prevádzkovateľa zdravotníckeho zariadenia. Zánikom povolenia neprestane lekár, ktorý je držiteľom licencie L1A, spĺňať podmienky pre vydanie tohto druhu licencie. Splnenie predpokladov pre vydanie licencie L1A lekárom nie je naviazané na vydanie povolenia prevádzkovateľa zdravotníckeho zariadenia. Skutočnosť, že lekár-držiteľ licencie L1A uzatvára súkromné zmluvy/dohody s prevádzkovateľom zariadenia, ktorý má vydané povolenie, nemožno chápať ako podmienku oprávnenia na výkon zdravotníckej praxe. Podmienky na výkon samostatnej zdravotníckej praxe musí lekár splniť na to, aby mu licencia L1A bola vydaná (pred vydaním licencie L1A). Zmluvu/dohodu s prevádzkovateľom zdravotníckeho zariadenia uzatvára následne, po tom, čo spĺňa podmienky na výkon zdravotníckej praxe, teda po vydaní licencie L1A.

Veľký senát sa stotožňuje s názorom senátu 9S, že pod pojmom oprávnenie na vykonávanie činností v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom do 31.12.2010 je potrebné rozumieť povolenie, súhlas s vykonávaním určitej činnosti, ktoré vydáva Slovenská lekárska komora po tom, čo zistí, že lekár spĺňa odborné a iné zákonom ustanovené predpoklady na vykonávanie samostatnej zdravotníckej praxe. Skutočnosť, že lekár na základe tohto povolenia, súhlasu s výkonom činnosti (licencie L1A) môže uzatvárať dohody/zmluvy, od ktorých závisí, kde takúto činnosť bude vykonávať, na existenciu povolania udeleného lekárskou komorou, vplyv nemá. Po splnení zákonných podmienok je iba na vôľu držiteľa oprávnenia, akým spôsobom a kde bude výkon činnosti realizovať, pričom zo strany verejnej moci u držiteľa licencie L1A žiadny ďalší úkon (napr. povolenie vykonávať činnosť u konkrétneho poskytovateľa, registráciu a pod.) nie je potrebný. Licenciu L1A nepotrebuje lekár v pracovnom pomere u poskytovateľa zdravotnej starostlivosti. Na výkon povolania lekára v

pracovnom pomere Slovenska lekárska komora vydáva licenciu L1B. Ak sa lekár rozhodne poskytovať zdravotnú starostlivosť ako fyzická osoba - podnikateľ vo svojom mene a na svoj účet vo vlastnom zdravotníckom zariadení [§ 4 písm. a) bod. 1 zákona č. 578/2004 Z.z.], v takom prípade je licencia L1B predpokladom na vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (napr. ambulancie), ktoré vydáva ministerstvo alebo samosprávny kraj. Licencia L1B teda sama o sebe nie je oprávnením na vykonávanie činnosti, ktoré predpokladá ustanovenie § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z.z. v znení platnom do 31.12.2010 - takým oprávnením sa stáva len v spojení s povolením lekára - fyzickej osoby na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (ambulancie). Pokiaľ si lekár na účely poskytovania zdravotnej starostlivosti založí spoločnosť s ručením obmedzeným, v takom prípade licencia L1C - licencia na výkon činnosti odborného zástupcu zdravotníckym pracovníkom v povolani lekárovi, vydaná podľa § 68 ods. 1 písm. c) zákona č. 578/2004 Z. z., je predpokladom na vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia touto právnickou osobou. Je iba na vôli lekára, či popri žiadosti o vydanie licencie L1B, požiadajú aj o vydanie licencie L1A, a či sa rozhodne využiť obe licencie a poskytovať zdravotnú starostlivosť na základe oboch licencií. Držba licencie L1B ani vstup jej držiteľa do pracovného pomeru s prevádzkovateľom zdravotníckeho zariadenia však nemá žiadny vplyv na právo držiteľa licencie L1A naďalej vykonávať samostatnú zdravotnícku prax. Licencia L1C nie je oprávnením na vykonávanie činnosti, ktoré predpokladá ustanovenie § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. Ani držba licencie L1C nie je dôvodom zániku licencie L1A, a nie je ani prekážkou toho, aby lekár využíval aj licenciu L1A. Licencie môže Lekárska komora dočasne pozastaviť alebo zrušiť z dôvodov a v rozsahu podľa § 73 a § 74 zákona č. 578/2004 Z. z. Veľký senát sa z vyššie uvedených dôvodov stotožnil s názorom senátu 9S, že v prípade držiteľov licencií L1A je naplnená formálna aj materiálna stránka oprávnenia na výkon činnosti, pretože neexistuje žiadna vonkajšia prekážka nezávislá od vôle držiteľa licencie, ktorá by mu bránila vykonávať samostatnú zdravotnícku prax, teda poskytovať zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení prevádzkovanom iným poskytovateľom alebo na inom mieste. Skutočnosť, že držiteľ licencie L1A uvedenú licenciu nevyužíva, neznamena reálnu nemožnosť jej využívania. Na to, aby licencia L1A nebola oprávnením podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z., by musela existovať objektívna nemožnosť vykonávať činnosť, ktorá nespočíva v konaní, resp. nekonaní držiteľa oprávnenia. Vzhľadom na uvedené držiteľ licencie L1A má postavenie (status) samostatne zárobkovo činné osoby v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z.“

43. Z uvedených dôvodov Veľký senát v konaní vedenom pod sp. zn. 1Vs/3/2019 dospel k záveru, že je potrebné sa odchýliť od záveru Veľkého senátu vo veci sp.zn. 1Vs/1/2019. Na prvú otázku, teda „či licencia L1A vydaná lekárovi na výkon samostatnej zdravotníckej praxe podľa § 10 ods. 2 zákona č. 548/2004 Z. z. má alebo nemá charakter oprávnenia na výkon činnosti predpokladaného v § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z.z.“, uvádza nasledovnú odpoveď:

Licenciu L1A (na výkon samostatnej zdravotníckej praxe) ako samostatné oprávnenie na výkon zdravotníckeho povolania podľa § 3 ods. 4 písm. c) zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti treba považovať za oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z. z., na základe ktorého je lekár - držiteľ licencie L1A považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu na účely zákona o sociálnom poistení. Vykonávanie zdravotníckeho povolania v pracovnoprávnom vzťahu lekárom, ktorý je držiteľom licencie L1B a ktorý je súčasne stále držiteľom licencie L1A, nie je prekážkou možnosti poskytovať zdravotnú starostlivosť aj na základe licencie L1A, a teda nie je dôvodom, aby držiteľ licencie L1A nebol považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z. z.“

44. Veľký senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozsudku č.k. 1Vs 3/2019, zo dňa 24. novembra 2020 k otázke zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia z titulu oprávnenia na vykonávanie činností v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení platnom do 31.12.2010, citujúc § 14 ods. 1 písm. b/, § 21 ods. 1,3, § 227 ods.2, písm. a/, § 228 ods.1,2,3,7, § 233 ods.6 zákona č. 461/2003 Z. z., konštatoval: .....“Status samostatne zárobkovo činné osoby (ďalej aj „SZČO“) na základe licencie L1A nie je bez ďalšieho dôvodom vzniku, resp. trvania povinného poistenia SZČO, je však predpokladom vzniku, alebo trvania takého poistenia. V tejto súvislosti považuje Veľký senát za potrebné zdôrazniť, že ten istý

lekár môže byť povinne poistený ako SZČO podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z., či už na základe licencie L1A alebo/aj ako fyzická osoba-držiteľ licencie L1B na základe povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia; súčasne môže byť povinne poistený aj ako zamestnanec, prípadne aj ako iná SZČO uvedená v § 5 písm. a), b), d) až f) zákona č. 461/2003 Z. z.

Osobitný spôsob vzniku, resp. zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia (ďalej aj „povinné poistenie“) samostatne zárobkovo činnnej osoby upravuje ustanovenie § 21 ods. 2 až 4 zákona č. 461/2003 Z. z.

Trvanie a zánik poistenia lekára, ktorý je držiteľom licencie L1A, odo dňa vzniku pracovného pomeru, v ktorom na výkon činnosti je povinný mať oprávnenie podľa osobitného predpisu (licenciu L1B), osobitne upravuje ustanovenie § 21 ods. 4 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z.

Podľa § 21 ods. 4 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 310/2006 Z. z., účinnom od 01.01.2008 do 31.12.2008, povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. b) a c) dňom zániku týchto oprávnení, a samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. c) odo dňa vzniku pracovného pomeru, v ktorom na výkon činnosti je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, ak od tohto dňa podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c).

Držiteľovi licencie L1A v zmysle citovaného ustanovenia povinné poistenie môže zaniknúť z troch dôvodov. Prvým dôvodom je príjem v rozhodnom období nižší ako predpokladá ustanovenie § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.

Druhým dôvodom je zánik licencie L1A, kedy povinné poistenie zanikne dňom zániku tejto licencie.

Na zánik povinného poistenia držiteľa licencie L1A z tretieho dôvodu, teda z dôvodu vzniku pracovného pomeru sa vzťahuje ustanovenie § 21 ods. 4 písm. b), časť vety za spojovníkom „a“. To znamená, že z dôvodu vzniku pracovného pomeru u poskytovateľa zdravotníckeho zariadenia, v ktorom lekár musí mať licenciu L1B, môže povinné poistenie lekára ako SZČO z titulu držby licencie L1A zaniknúť iba vtedy, ak držiteľ licencie L1A splní svoju povinnosť podľa § 227 ods. 2 písm. a) a § 228 ods. 3 a 7 v spojení s § 21 ods. 4 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. a pobočke Sociálnej poisťovne predloží vyhlásenie, že odo dňa vzniku pracovného pomeru nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c), teda že od uvedeného dňa nevykonáva činnosť na základe licencie L1A (t. j. samostatnú zdravotnícku prax).

Keďže zákon č. 461/2003 Z. z. výslovne vyžaduje podanie „vyhlásenia“ podľa § 21 ods. 4 písm. b), za splnenie tejto povinnosti nemožno považovať podanie Registračného listu - odhlášky, z obsahu ktorého náležitosti vyhlásenia nevyplývajú.

Na účely § 21 ods. 4 v spojení s § 228 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. Sociálna poisťovňa vydala a na svojej webovej stránke zverejnila tlačivo „Vyhlásenie samostatne zárobkovo činnnej osoby, že od vzniku pracovného pomeru nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby, na ktorú má oprávnenie podľa osobitného predpisu.“ Z obsahu tohto tlačiva vyplýva, že sa týka samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 písm. c) zákona, ktorá vyhlasuje, že od vzniku pracovného pomeru, t. j. „od ....“ túto činnosť nevykonáva a že toto vyhlásenie podáva ako súčasť Registračného listu FO - odhlášky z povinného nemocenského poistenia a z povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby z dôvodu zániku týchto poistení.

Povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie držiteľa licencie L1A teda môže zaniknúť tromi spôsobmi:

- podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. dňom 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou (ďalej len „príjem z podnikania“) nebol vyšší ako 12- násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9 tohto zákona, alebo

- podľa § 21 ods. 4, časti vety pred písmenom „a“ zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom od 01.08.2006 do 31.12.2010 vždy dňom zániku licencie, alebo

- odo dňa vzniku pracovného pomeru s poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, v ktorom na výkon činnosti je povinný mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, ak (v súlade s § 227 ods. 2 písm. a) a § 228 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. v spojení s § 21 ods. 4, časti vety za písmenom „a“ tohto zákona) taký lekár predložil pobočke Sociálnej poisťovne vyhlásenie, že od vzniku pracovného pomeru nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c) tohto zákona.“

45. Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení, č. k. IV.ÚS 610/2021-22 zo dňa 30.11.2021, ktorým odmietol ústavnú sťažnosť proti uvedenému rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. k. 1Vs 3/2019 zo dňa 24. novembra 2020, konštatoval: .....“Podľa názoru ústavného súdu napadnutý rozsudok nie je možné považovať za zjavne neodôvodnený ani za arbitrárny, teda taký, ktorý by bol založený na právnych záveroch nemajúcich oporu v zákone, resp. popierajúcich podstatu, zmysel a účel v predmetnom konaní aplikovaných ustanovení právnych predpisov.

O svojevôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu zo strany všeobecného súdu je možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Z ústavnoprávneho hľadiska preto nie je dôvod na spochybnenie záverov napadnutého rozsudku, pretože sú dostatočne zdôvodnené, aj keď s takým zdôvodnením sťažovateľ nesúhlasí a využíva dostupnú inštančnú možnosť tieto závery vo svoj prospech „prebit“, nie však na podklade využiteľnom pre ústavnú sťažnosť. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je teda ústavne udržateľný.

Ústavný súd opätovne pripomína, že mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré zákon zveril najvyššiemu súdu (bod 22 odôvodnenia tohto rozhodnutia), a preto ak všeobecné súdy zaujímajú vo vzťahu k určitej otázke rôzne právne názory, nemožno v takomto postupe vidieť porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže zaujatie stanovísk k výkladu zákonov a iných než ústavných predpisov je vo výlučnej kompetencii najvyššieho súdu (m. m. IV. ÚS 426/2018).

Tu je potrebné osobitne zdôrazniť, že zjednocovanie rozhodovania senátov najvyššieho súdu je (aj) vecou veľkého senátu príslušného kolégia tohto súdu. Po takom vyriešení určitej právnej otázky je určite z hľadiska právnej istoty nežiaduce, ak sa judikatúrny stav opätovne zmení bez zmeny pre rozhodovanie podstatného právneho predpisu. Zároveň však platí, že pokiaľ zákonodarcia s postupom zmeny právneho názoru veľkého senátu o tej istej otázke následným rozhodnutím veľkého senátu v inom zložení výslovne počíta, ide o „poistku omylu“ a vyšší stupeň zjednocovacieho procesu na účel aplikačnej optimalizácie (k tomu pozri body 17, 19, 21 a 23 tohto odôvodnenia). Novo rozhodujúci sudcovia najvyššieho súdu nemôžu v predmetnej situácii svoj odlišný právny názor ignorovať a, naopak, postupujú ex officio, pričom taký ich zákonne súladný postup nemôže byť z hľadiska práva na súdnu ochranu neúspešnej strany v konaní v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy úspešne napadnutý ako ústavne nekonformný.

Sťažovateľom avizované (ako možné) neustále preklápanie riešenia dotknutej právnej otázky postupne sa líšiacimi rozhodnutiami veľkého senátu kolégia v inom zložení je eliminované mechanizmom prijímania stanoviska podľa § 21 ods. 3 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Ústavný súd teda v okolnostiach tejto veci dospel k záveru, že argumentácii sťažovateľa chýba ústavnoprávny rozmer, keď vo svojej ústavnej sťažnosti v zásade len polemizuje s právnymi závermi najvyššieho súdu a stavia ústavný súd do pozície ďalšej inštancie v rámci sústavy všeobecných súdov. Sťažovateľom uvádzané tvrdenia nijako nesignalizujú také pochybenia najvyššieho súdu, ktoré by vytvárali priestor pre možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

Uvedené je dostačujúce na to, aby ústavný súd túto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo.“

46. Rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky ako aj rozhodnutie veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je pre súdy záväzné.

47. Vychádzajúc z uvedeného a skutkových zistení, ktoré v danej veci potvrdili, že žalobca aj po vydaní rozhodnutia č. 1924/2006/OZ-JUR zo dňa 13. apríla 2006, Prešovského samosprávneho kraja, ktorým žalobcovi ku dňu 31. júla 2006 zrušil rozhodnutie na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v neštátnom zdravotníckom zariadení - ambulancii, v odbore chirurgia, bol naďalej držiteľom licencie číslo: L1A/PO/0957/06 vydanou Slovenskou lekárskou komorou dňa 11. apríla 2006 na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekárah, v odbore chirurgia a za predchádzajúce obdobie

vykazoval príjem, Sociálna poisťovňa v oboch stupňoch rozhodla v súlade so zákonom č. 461/2003Z.z., keď rozhodla tak, že žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 30. júna 2008, a nie dňa 31. júla 2006, keďže v intenciách vyššie uvedeného názoru veľkého senátu Najvyššieho súdu SR v spojení s rozhodnutím Ústavného súdu SR žalobca ako držiteľ licencie L1A mal postavenie (status) samostatne zárobkovo činnnej osoby v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z., keď v prípade žalobcu ako držiteľa licencie L1A je naplnená formálna aj materiálna stránka oprávnenia na výkon činnosti, pretože neexistuje žiadna vonkajšia prekážka nezávislá od jeho vôle ako držiteľa tejto licencie, ktorá by mu bránila vykonávať samostatnú zdravotnícku prax, teda poskytovať zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení prevádzkovanom iným poskytovateľom alebo na inom mieste. Skutočnosť, že žalobca ako držiteľ tejto licencie L1A uvedenú licenciu nevyužíval, neznamená reálnu nemožnosť jej využívania. Na to, aby licencia L1A nebola oprávnením podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z., by musela existovať objektívna nemožnosť vykonávať činnosť, ktorá nespočíva v konaní, resp. nekonaní držiteľa oprávnenia.

48. Z dôvodov uvedených vyššie kasačný súd kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú postupom podľa ust. § 461 S.s.p zamietol.

49. O náhrade trov kasačného konania rozhodol kasačný súd tak, že žalobcovi (sťažovateľovi), ktorý v tomto konaní nemal úspech, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 S.s.p. v spojení s § 167 ods. 1 S.s.p.) a žalovanému ich nepriznal, lebo to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 S.s.p. v spojení s § 168 S.s.p.).

50. Toto rozhodnutie prijal kasačný súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

P o u č e n i e :

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.